

Cienījamie iedzīvotāji!

Īstenojot Latvijas Republikas civilās aizsardzības normatīvo aktu prasības, akciju sabiedrība “Latvijas Gāze” sniedz informāciju ekspluatācijas iecirkņa „Inčukalna pazemes gāzes krātuve” (turpmāk - IPGK) apkārtnes teritorijā dzīvojošiem iedzīvotājiem un nekustāmā īpašuma īpašniekiem par rīcību iespējamā rūpnieciskās avārijas gadījumā un paredzētajiem aizsardzības pasākumiem.

VISPĀRĒJA INFORMĀCIJA

IPGK atrodas Raganā, Krimuldas pag. Krimuldas novadā un nodarbojas ar dabasgāzes iesūkņēšanu pazemes gāzes krātuvē, veic dabasgāzes uzglabāšanu un padevi uz maģistrālajiem gāzes cauruļvadiem. Vasaras periodā dabasgāze tiek iesūkņēta IPGK, bet ziemas periodā izsūkņēta un piegādāta patērētājiem. Dabasgāzes iesūkņēšanas, uzglabāšanas un izsūkņēšanas procesu uzraudzībai ir izveidota speciāla drošības sistēma, kas ietver: vides aizsardzības, tehnisko procesu uzraudzības, iekārtu apkopes, darbinieku apmācības, kā arī citus tehniskus un organizatoriskus pasākumus.

PĀRSKATS PAR VEIKTAJIEM AIZSARDZĪBAS PASĀKUMIEM

Lai samazinātu potenciālo avāriju iespējamību, IPGK nepārtraukti tiek veikta tehnoloģisko procesu vadības, iekārtu tehniskā stāvokļa diagnosticēšana un drošības sistēmas pilnveidošana. Modernizējot tehnoloģiju un aprīkojumu, pilnveidojot drošības un elektroniskas vadības sistēmas IPGK nepārtraukti attīstās, un tā pakalpojumi klientiem kļūst arvien kvalitatīvāk. Integrējoties Eiropas kopējā gāzes apgādes sistēmā, IPGK aktīvi iesaistās starptautiskos projektos. Lai paaugstinātu minēto procesu drošību un īstenotu videi un cilvēkiem nekaitīgu darbību, IPGK ir izstrādāta un ieviesta integrēta vadības sistēma atbilstoši arodveselības un darba drošības pārvaldības sistēmas OHSAS 18001 un vides pārvaldības sistēmas LVS EN ISO 14001 prasībām.

Lai nodrošinātu tehnoloģisko iekārtu bezavāriju darbu un drošu to uzturēšanu, ir izveidota tehniskās apkopes un remonta sistēma atbilstoši standarta LVS 364 prasībām.

Darbinieku drošībai ir izstrādāts civilās aizsardzības pasākumu plāns, tiek organizētas mācības iespējamo avārijas situāciju lokalizācijai un to seku likvidācijas darbu organizēšanā.

IPGK tiek veikts ikgadējs bīstamības novērtējums, kurā apskatītas un izvērtētas potenciāli iespējamās avārijas un to sekas. Šo vērtēšanu veic pieaicināti atbilstošās nozares eksperti vai organizācijas. Novērtējumā ir apliecināts, ka liela apjoma rūpnieciskā avārija IPGK ir tikai hipotētiski iespējama, tomēr avārijas gadījumā apdraudējums var izplatīties plašā teritorijā. Tāpēc IPGK ir iegādājusies specializētu ugunsdzēsības tehniku un apmācījusi savus darbiniekus, kuri kopā ar Valsts Ugunsdzēsības un Glābšanas dienestu (turpmāk – VUGD) piedalīsies gāzes noplūdes vai ugunsgrēka likvidācijas darbos.

Apkārtnes iedzīvotājiem ir iespēja iepazīties ar objekta Civilās aizsardzības plānu un Drošības pārskata saīsināto variantu. Ar iepriekš minētajiem dokumentiem iespējams iepazīties IPGK galvenajā caurlaidē, vispirms piesakoties pa tālruni: 67048000, 67048010; no plkst. 8.00 līdz 17.00 vai iepriekš sazinoties pa e-pastu: gases.kratuve@lg.lv. Minētajiem dokumentiem savu apstiprinājumu par atbilstību normatīvo aktu prasībām sniedz VUGD un Vides pārraudzības valsts birojs.

DABAS GĀZES BĪSTAMĪBAS RAKSTUROJUMS

Dabasgāze (pamatā - metāns 97%) - bezkrāsainais dabīgs ķīmiskais produkts, divas reizes vieglāks par gaisu. Klasificēts kā īpaši viegli uzliesmojošs (F+ R12) un sprādzienbīstams tikai slēgtās telpās noteiktā koncentrācijā ar gaisu (5-15 % no telpas tilpuma). Gāze tiek odorizēta pievienojot etilmerkaptānu, kā rezultātā gāze iegūst specifisku smaržu.

- Ietekme uz veselību: Dabasgāze organismā var nokļūt caur elpošanas ceļiem. Netiek uzskatīts, ka paredzētajos lietošanas apstākļos produkts rada risku cilvēka veselībai.
- Ietekme uz vidi: Dabasgāzes galvenā sastāvdaļa ir metāns. Metāns ir viena no siltumnīcas efektu izraisošām gāzēm. Sakarā ar to, produkts klasificēts kā bīstams videi.
- Ieelpošana: Gāzei augstā koncentrācijā ir smacējoša iedarbība. Gāzes un gaisa maisījuma ar skābekļa saturu <18% ieelpošana var izraisīt centrālās nervu sistēmas traucējumus, galvassāpes, vājumu, līdzsvara traucējumus un vemšanu. Pie minimāla skābekļa daudzuma gaisā, iespējama bezsamaņa un letāli iznākumi.
- Saskare ar ādu: Kontakts ar koncentrētu gāzes strūklu var izraisīt ādas kairinājumu un atsevišķos gadījumos ādas apsaldējumu.
- Saskare ar acīm: Kontakts ar koncentrētu gāzes strūklu var izraisīt gļotādas kairinājumu un atsevišķos gadījumos arī gļotādas apsaldējumu.

Pirmās palīdzības pasākumi

- Nokļūstot acīs: Gāzei izplatoties lēni, atmosfērā spiedienā un temperatūrā, nav sagaidāma kaitīga iedarbība. Ja acīs nokļūst koncentrēta gāzes strūkļa, nekavējoties skalot acis ar tīru ūdeni vairākas minūtes. Nekavējoties izsaukt medicīnisko palīdzību.
- Nokļūstot uz ādas: Gāzei izplatoties lēni, atmosfērā spiedienā un temperatūrā, nav sagaidāma kaitīga iedarbība. Ja uz ādas nokļūst koncentrēta gāzes strūkļa, tā var izraisīt apsaldējumus, nekavējoties skalot ādu ar lielu daudzumu tīra ūdens vairākas minūtes. Apsaldējuma gadījumā meklēt medicīnisko palīdzību.
- Ielpojot: Nogādāt cietušo svaigā gaisā. Ja elpošana apstājusies, veikt mākslīgo elpināšanu. Nekavējoties meklēt medicīnisko palīdzību.

IEDZĪVOTĀJU APZIŅOŠANA

Lai brīdinātu iedzīvotājus iespējamo rūpniecisko avāriju un to draudu gadījumos tiks iedarbinātas trauksmes sirēnas. IPGK avārijas vienība sadarbībā policiju apziņo un brīdina iedzīvotājus, izmantojot plašsaziņas līdzekļus un trauksmes sistēmu.

RĪCĪBA SAŅEMOT BRĪDINĀJUMU PAR AVĀRIJU

❶ Dzirdot trauksmes sirēnas signālu, jāieslēdz šādi plašsaziņas līdzekļi: **radio**- SWH (105.4 Mhz), Latvijas radio (LR1 -99.2 Mhz un LR2 – 103 Mhz un **televizors**- Latvijas televīziju LTV 1, LTV 2, lai saņemtu informāciju par katastrofu un to draudiem, rīcību un veicamajiem aizsardzības pasākumiem. Kā arī šo būtiski svarīgo informāciju var saņemt pa tālruni 112.

❷ Rīcība, atrodoties telpās

Neizslēdziet radioaparātu un televizoru, klausieties turpmāko informāciju.

Saņemot brīdinājumu par katastrofu vai sajūtot gāzes specifisko smaku no ārpuses, **aizveriet un noblīvējiet** ar ūdeni samitrinātu audumu logus, durvis, ventilācijas lūkas, dūmvadus. Atstāt telpas tikai pēc atbildīgo valsts institūciju paziņojuma saņemšanas.

❸ Rīcība, atrodoties ārpus telpām

Saņemot brīdinājumu par avāriju vai sajūtot gāzes specifisko smaku, **meklējiet patvērumu** tuvākajā ēkā. Ja tas nav iespējams, steidzīgi dodieties projām no bīstamās zonas perpendikulāri vēja virzienam (tā, lai vējš Jums pūstu no sāniem).

Ja Jums ir apgrūtināta elpošana, samērcējiet jebkuru gaisa caurlaidīgu audumu ar ūdeni un elpojiet caur to. Ja tas nav iespējams, centieties aizmurt elpu vai veikt īsas, seklas ieelpas.

Novērtējiet situāciju un ja tas ir bīstami neatrasties slēgtās telpās.

❹ Ieklausīties VUGD, policijas un a/s „Latvijas Gāze” personāla sniegtajos paziņojumos pa skaļruņiem un izpildiet tos.

❺ **Nelietojiet** atklātu uguni un neveiciet darbības, kas izraisa dzirksteļošanu vai ugunsliedzi rašanos.

❻ Ja iespējams, pārliecinieties, ka apkārtējiem ir zināms par katastrofu un vai ir skaidrs kā rīkoties.

❼ Sagatavoties iespējamai īslaicīgai evakuācijai drošā attālumā no bīstamās zonas, vai īpašos gadījumos - evakuācijai, līdz ņemot personu apliecinošus dokumentus, zāles, pirmās nepieciešamības preces, naudu u.c.

❽ Evakuācija

Informācija par evakuēšanas nepieciešamību un papildus norādījumi tiks sniegti plašsaziņas līdzekļu vai ar VUGD un policijas skaļruņu palīdzību. Ja iespējams, dodieties prom ar savu personīgo autotransportu, ievērojot VUGD vai policijas norādījumus un evakuācijas virzienus.

Nepieciešamības gadījumā evakuāciju, pagaidu izmitināšanu, aprūpi un īpašumu apsargi veiks atbildīgās institūcijas (attiecīgā pašvaldība, Valsts un pašvaldības policija, Nacionālie bruņotie spēki, Labklājības ministrijas iestādes) saskaņā ar teritoriālajiem civilās aizsardzības plāniem.

❾ Veselības stāvokļa pasliktināšanās gadījumā (galvassāpes, vājums, līdzsvara traucējumi un vemšana) vērsties tuvākajā medicīnas iestādē vai, ja Jūsu tuvumā ir cietušie, nekavējoties izsaučiet neatliekamo medicīnisko palīdzību pa tālruni **03** vai **112**.

❿ **Neceliet paniku un saglabājiet mieru!**

IEDZĪVOTĀJU PIENĀKUMI UN DROŠĪBAS PRASĪBAS

Lai nepieļautu rūpnieciskās avārijas, kā arī pasargātu vidi un cilvēkus no kāda objekta kaitīgās ietekmes, lūdzam **IPGK apkārtnes iedzīvotājus un nekustāmā īpašuma īpašniekus ieverot šādas drošības prasības:**

- Bez vajadzības netuvoties IPGK objektiem, neatrasties ar žogu ierobežotajās IPGK komunikācijas zonās un nekādā gadījumā neaiztikt komunikāciju virszemes daļas;
- Nodrošināt noteiktai IPGK tehnikai un personālam pieejamību jebkurām IPGK objektu aizsargjoslām Jūsu īpašumā;
- Būt uzmanīgiem ugunsbīstamajā periodā, uzturot savas robežas ap IPGK drošības aizsargjoslām ugunsdrošā stāvoklī;

- Pievērst īpašu uzmanību informatīvajām zīmēm gāzesvadu, krātuves un urbumu aizsargjoslās;
- Nekavējoties informēt par jebkuriem drošības incidentiem gāzes apgādes objektos vai to tiešā tuvumā un pazīmēm, kas varētu liecināt par potenciālu apdraudējumu (piem. bez uzraudzības atstātiem priekšmetiem somām, saiņiem, konteineriem u.c., kas ilgstoši atstāti bez uzraudzības; automašīnām, kas ilgstoši atstātas bez uzraudzības; sprādzieniem, ugunsgrēkiem, nozīmīgām tehnoloģiskām avārijām; cita veida aizdomīgām darbībām);
- Ziņot par gāzes noplūdi, nosaucot atrašanās vietu (adresi), gāzes noplūdes iespējamo vietu, savu vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru.

IESPĒJAMĀS RŪPNIECISKĀS AVARIJAS BĪSTAMĪBA

Sprādziens jebkurā darba vidē var būt ārkārtīgi postošs. Pēkšņas aizdegšanās un/vai sprādziena laikā cilvēki, pirmkārt, būs pakļauti dzīvībai ekstremāli bīstamas temperatūras iedarbībai. Siltums, ka izdalās degšanas procesā iedarbojas, kā uz ēkām, tā arī uz apkārtējo floru un faunu. **Uzmanību**, gāzesvada sprādziena gadījumā ar sekojošu gāzes degšanu, apmēram, 600 m zonā būs liels siltumstarojums un tādā gadījumā steidzīgi dodieties prom no šīs zonas vai netuvojieties tai.

Papildus tam cilvēki var ciet no sprādziena viļņa lidojošu priekšmetu iedarbības, kas var izraisīt bojāeju vai tā rezultātā var iegūt smagus miesas bojājumus. Kā arī degšanas procesā iespējama dūmu gāzu kaitīga iedarbība, kura var saturēt sevī dažādus toksiskus produktus, kas var izraisīt cilvēku nāvi vai akūtu saindēšanos.

Sprādzieni rada arī ekonomiskos zaudējumus, kuru apjoms ir tieši atkarīgs no sprādziena lieluma (piemēram, bojāts aprīkojums, telpas utt.).

Tādējādi varam droši apgalvot, ka, sprādziena sekas gandrīz vienmēr būs ļoti smagas – gan cilvēku veselībai, gan uzņēmuma darba videi un iekārtām. Latvijā šādu piemēru nav tik daudz, tomēr arī mūsu valstī darba vidē pēdējo gadu laikā ir virkne spilgtu atgādinājumu tam, ka prasību neievērošana var novest pie ļoti bēdīgām sekām – **uzaicinām rūpēties par apkārtējo vidi IPGK aizsargjoslās.**

KONTAKTTĀLRUŅI

Kur zvanīt ekstremālās situācijās
(ja apdraudēta cilvēku dzīvība, veselība, īpašums, vide u.c.)

- Glābšanas dienestu vienotais tālruņa numurs: **112**
- Gāzes noplūdes, ugunsgrēka vai citu avāriju gadījumā IPGK gāzesvadu vai urbumu tuvumā lūdzam Jūs informēt par notikušo IPGK objektu dispečeru pa tālruņiem:
67 048 017, 67 048 019, 29 440 121

Ar cieņu,
Ekspluatācijas iecirkņa IPGK vadītājs

Ivars Ščerbickis

Mēs darām visu, lai dabasgāze līdz Jūsu mājām nonāktu iespējami drošākā veidā.

Informatīvo materiālu ir izstrādājis un ar VUGD saskaņojis akciju sabiedrības "Latvija Gāze" ekspluatācijas iecirknis "Inčukalna pazemes gāzes krātuve"